

Moja dežela je naša država – Slovenija

*Delovni zvezek za obravnavo **plebiscita za samostojno in neodvisno Slovenijo**
v tretjem triletnem letu osnovne šole*

Avtorici: Janja Bec in Bojana Mlinar Podobnik

Jezikovni pregled: Tine Logar, prof.

© Objavljeno n portalu www.zbralismopogum.si

© Arhiv Republike Slovenije, Park vojaške zgodovine Pivka in Zavod RS za šolstvo,
december 2020

Moja dežela je naša država – Slovenija

Delovni zvezek predstavlja dogodke v Sloveniji med novembrom 1990 in januarjem 1991. To kratko obdobje je za slovenski narod zgodovinsko izjemno pomembno, saj je v njem naredil pomemben korak na poti k samostojni in neodvisni državi – Sloveniji.

Naloge so razdeljene na tri dele. V prvem delu boš spoznal/-a obdobje pred 23. decembrom 1990, ko so se politične stranke morale sporazumeti o skupnih idejah glede slovenske suverenosti. Takrat so bili pripravljene tudi zakonodajni dokumenti in vse potrebno za izvedbo glasovanja o samostojni in neodvisni Sloveniji.

V osrednjem delu boš lahko podoživel/-a trenutek slovenske zgodovine, ko so slovenski državljani prvič v zgodovini dobili možnost in priložnost odločanja o tem, v kakšni državi želijo živeti.

Do slavlja ob razglasitvi izida v podporo ZA samostojno Slovenijo ni bilo več daleč ... Košček tega veselja bo skušal pričarati tretji del.

Pred reševanjem si oglej kriterije uspešnosti. Svoje znanje boš v tej tabeli ovrednotil/-a ob koncu spominske ure. Svoje odgovore označi s črko X v ustreznem polju.

Uspešen/-na sem, ko ...	DRŽI	DELOMA DRŽI	NE DRŽI
1. znam opisati dogajanje v Sloveniji pred tridesetimi leti in pri tem uporabljam ustrezne (strokovne) besede, kot so plebiscit, osamosvojitve, suverenost, samostojnost, glasovnica, volilna pravica.			
2. iz propagandnega gradiva s svojimi besedami razložim vsebino in izluščim sporočilo.			
3. razberem podatke iz grafikonov in preglednic.			
4. vem, kaj pomeni, da se ljudje o nečem demokratično izrečejo in kakšna je odgovornost posameznika pri tem.			

Ime in priimek učenca/-ke:

Datum:

Šola:

Razred:

Prvi del: OBDOBJE PRED PLEBISCITOM

1. naloga

Zapiši geslo, ki si ga dobil/-a pri reševanju kviza v spletni učilnici (namig: plebiscit).
Kaj misliš, da pomeni? Označi pravilni odgovor.

- Popis prebivalstva.
- Organizirano izražanje volje o sprejetju ali odklonitvi pomembnega zakona.
- Z glasovanjem izražanje volje ljudstva o priključitvi kakega ozemlja določeni državi.

2. naloga

Na naslovnici časopisa Delo so 14. novembra 1990 objavili znamenite besede dr. Franceta Bučarja, predsednika takratne slovenske skupščine:
»Plebiscit je nujen, ker Jugoslavija ne deluje več.«

Na kratko razloži, kaj je želel z njimi sporočiti.

(Vir: <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-IIB1YQ3M> (dostop 12. 12. 2020).)

3. naloga

a) V podporo plebiscitu je nastalo različno propagandno gradivo, ki je v javnosti, na panojih in v medijih, ljudi opominjalo na pomemben dogodek za Slovence. Na plakatih, oglasih v časopisih, obešankah in priponkah, ki so bile izdane v podporo plebiscitu, se pojavi skupno geslo. Dopolni ga.

(Avtor: Jure Apih & Futura, Zbirka plakatov, letakov in transparentov Muzeja novejšje zgodovine Slovenije in gradivo iz zbirk Slovenskega etnografskega muzeja.)

Moja dežela je

b) K čemu plakati pozivajo? Ustrezno označi.

- Naj se slovenski državljani opredelijo za vstop Slovenije v EU in NATO.
- Naj se slovenski državljani odločijo za samostojno in neodvisno Slovenijo.
- Naj se slovenski državljani odločijo za osamosvojitve Ljubljane.

c) Oglej si spodnja plakata. S svojimi besedami razloži njuno sporočilo.

(Avtor: Jure Apih & Futura, Zbirka plakatov, letakov in transparentov Muzeja novejšje zgodovine Slovenije in gradivo iz zbirk Slovenskega etnografskega muzeja.)

č) Oglej si prepoznavni znak plebiscita v treh jezikih. V katerih jezikih so napisani letaki? Razmisli, zakaj so slovenske državljanke nagovarjali v treh jezikih.

(Avtor: Jure Apih & Futura, Zbirka plakatov, letakov in transparentov Muzeja novejšje zgodovine Slovenije in gradivo iz zbirk Slovenskega etnografskega muzeja.)

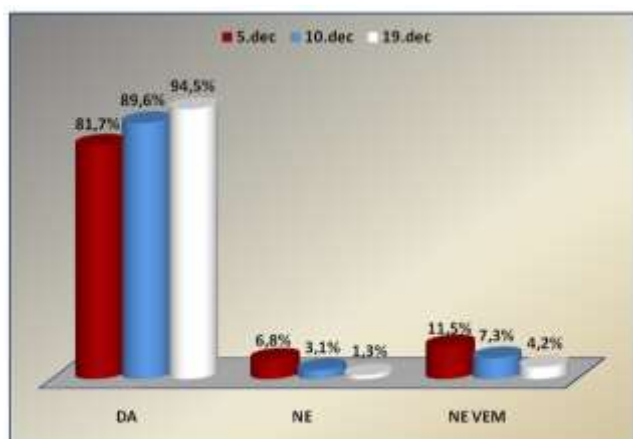
☛ V Republiki Sloveniji je slovenščina:

- državni jezik (predstavlja celotno Slovenijo, uporabljajo ga državni organi, zapisan je na denarju in v njem je državna himna);
- uradni jezik (v njem poteka uradovanje, na obmejnih dvojezičnih območjih pa sta to še italijanščina in madžarščina).

4. naloga

Kadar se o čem izrekamo, moramo odločitve skrbno premisliti. Tudi pred plebiscitom se je skrb ljudi pokazala v telefonski javnomnenjski raziskavi, ki je bila opravljena med 5. in 19. decembrom 1990.

Oglej si grafične prikaze rezultatov po opravljeni anketi. Nato v spodnji preglednici označi, kaj se je dogajalo.

Grafični prikaz št. 1.

Grafični prikaz št. 2.

(Vir: Delo STIK, Telefonska raziskava mnenja javnosti Slovenski plebiscit 1990, št. 1, 6, 12.)

Grafični prikaz št. 1: Ali se nameravate udeležiti plebiscita?

Grafični prikaz št. 2: Ali bi ta trenutek, če bi bil plebiscit, glasovali ZA samostojno državo Slovenijo ali PROTI?

	je rastla.	je padala.
Namera o udeležbi ljudi na plebiscitu 23. 12. 1990.		
Namera ljudi o glasovanju ZA samostojno državo in neodvisno Slovenijo.		

5. naloga

a) Nekaj sto tisoč Slovencev živi zunaj meja Slovenije.
Ali morda veš, kje vse po svetu živijo Slovenci?

b) Slovenski zdomci, zamejci in izseljenci decembra 1990 večinoma niso imeli volilne pravice v Sloveniji, zato so svoje mnenje o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije izrazili s podpisi.

Preberi spodnje pismo in ugotovi:

IMAGEGRAM
A FaxPost Service

G'day FROM AUSTRALIA

Post Office Used: *Ingleburn*
 Originating Office Name: *Ingleburn*
 Originating Office Fax: *+61*

Document No.: *16N 1PM 1761*
 Date: *19/09/90* Time Sent: *2:45PM*
 Sending Officer's Initials: *24*

Delivery Mode: A Next Day Mail
 B Delivery by Courier
 C Courier Collection by Addressee (addressee's telephone number should be given)

To: *SKUPŠČINA REPUBLIKE SLOVENIJE - BREZGOVČEVA*
Ljubljana - SLOVENIJA
Jugo Baska Postcode *61000*
 Telephone

001138 61 219401

V ŽIVLJENJU - IN ŠE
 V GROBU ZA SAMOSTOJNO
 IN NEODVISNO DRŽAVO
 REPUBLIKO SLOVENIJO
 ŽIVELI VSI KORAJŠNI
 SLOVENC!

Paula Guden

Sender: *Paula GUDEN*
8/39 Robin place
Ingleburn 2505
NSW
Australia Postcode 2565
 Telephone (02) *605 9763*

I accept the conditions on the back of this form
 (Sender to sign) *Paula Guden*

EP 150 NOV 88

Komu je bilo pismo poslano?

Od kod je pismo prišlo?

Kdaj je bilo poslano?

Kdo ga je poslal?

S svojimi besedami povej,
kaj sporoča.

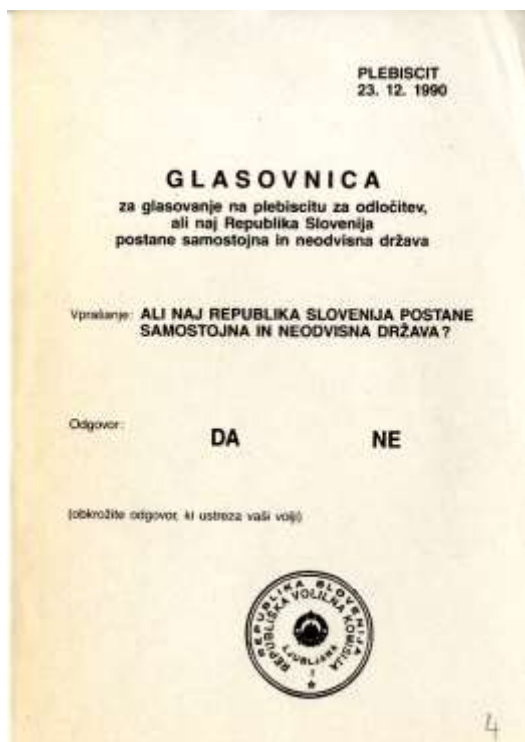
(Vir: Arhiv RS, AS 2057, Urad Vlade RS za informiranje, šk. 84.)

Drugi del: DAN PLEBISCITA

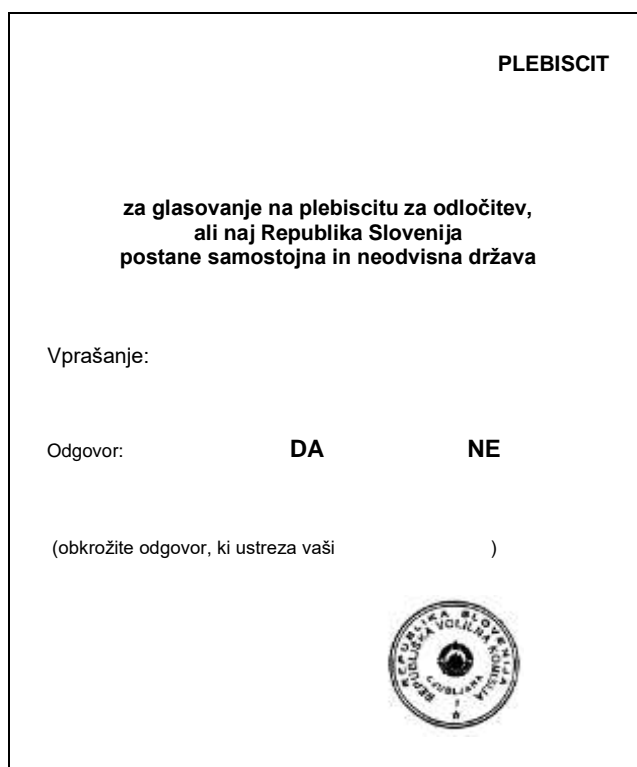
Napočil je zgodovinski dan – slovenski državljani so se odločali ZA osamosvojitve Slovenije ali PROTI njej. Ponosno in polni upanja so na volišča prihajali volivci vseh starosti, od tistih, ki so ravnokar dopolnili 18 let, do najstarejših.

6. naloga

Pred tabo je slika volilnega listka. Na desni ga dopolni sam z manjkajočimi podatki.

(Vir: Arhiv RS, AS 1210, Zbirka Plebiscit 1990, šk. 530.)

7. naloga

Na fotografiji si oglej, kakšna so bila na dan plebiscita – 23. 12. 1990 – volišča, ki so bila postavljena v šolah, prostorih krajevnih skupnosti, kulturnih domovih in drugih stavbah. Prvič so lahko glasovali tudi v domovih za ostarele, zaporih in bolnišnicah.

(Vir: Tanja Tomažič, diateka Slovenskega etnografskega muzeja.)

S svojimi besedami opiši volišče.

8. naloga

a) Nekaj volivcev je oddalo tudi neveljavne glasovnice. Oglej si spodnji primer.

b) Razmisli, kaj je želel izraziti volivec, ki se ni opredelil za ali proti. Označi ustrezne trditve.

- a. Državo pesti gospodarska kriza.
- b. Ljudje živijo v blagostanju.
- c. Ljudi skrbi, ali bodo dobili delo.
- č. Nekateri ljudje želijo ohraniti Jugoslavijo.
- d. Ljudem je vseeno.
- e. Ljudje se ne morejo odločiti ZA ali PROTI.

(Vir: Arhiv RS, AS 1210, Zbirka Plebiscit 1990, šk. 530.)

ZA RAZMISLEK:

Ali je oddajanje neveljavnih glasovnic odgovorno dejanje?
Svoj odgovor utemelji.

Tretji del: PO PLEBISCITU

Rezultati glasovanja so pomenili pomemben korak k nastanku samostojne slovenske države. Ideja o lastni državi je Slovence združila kot še nikoli prej in jih navdala z optimizmom.

9. naloga

a) Oglej si izsek iz poročila o izidu glasovanja na plebiscitu, ki je bilo objavljeno 26. 12. 1990, in dopolni tabelo.

b) oddanih je bilo 1.359.581 glasovnic.

c) - na vprašanje "Ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država" je z **DA** odgovorilo **1.289.369 volilcev (88,5 %)**.

- na vprašanje "Ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država" je z **NE** odgovorilo **57.800 volilcev (4,0 %)**.

- ker iz oddane glasovnice ni bilo moč ugotoviti volje volilcev, je bilo **neveljavnih 12.412 glasovnic (0,9 %)**.

(Vir: Arhiv RS, AS 1210, Zbirka Plebiscit 1990, šk. 530.)

	Odstotek
Volilna udeležba	
ZA samostojnost in neodvisnost Slovenije	
PROTI samostojnosti in neodvisnosti Slovenije	

b) Je plebiscit uspel? Odgovor utemelji.

c) Po Zakonu o plebiscitu naj bi bila izkazana želja slovenskih državljanov ZA samostojno in neodvisno Republiko Slovenijo uresničena v šestih mesecih po razglasitvi rezultatov. Se je to uresničilo, če veš, da se je Slovenija osamosvojila 25. junija 1991? Ustrezno označi.

DA

NE

10. naloga

Preglej fotografije o odzivu državljanov Slovenije ob uspelem plebiscitu.

Slike: Slavje pred magistratom in na Prešernovem trgu.

(Foto: Tone Stojko, fototeka Muzeja novejšje zgodovine Slovenije.)

Takrat so si ljudje pisali pisma in še niso uporabljali mobilnih telefonov.

Kako bi ti danes v obliki SMS-a sorodniku v tujino opisal vzdušje v Sloveniji ob razglasitvi rezultatov glasovanja?

V okvirček vpiši svoje SMS-sporočilo.

Pred oddajo delovnega zvezka učitelju se vrni h kriterijem uspešnosti in ovrednoti svoje znanje.

A large, light blue speech bubble with a white interior, intended for writing an SMS message. The bubble has a rounded top and a tail pointing towards the bottom left.